

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ELEKTROTEHNIKE I RAČUNARSTVA

SEMINAR

Poravnanje para sekvenci korištenjem HMM

Petra Dunja Grujić Ostojić , Tea Čutić

Voditelj: izv. prof. dr. sc. Mirjana Domazet-Lošo

Zagreb, siječanj 2024.

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Opis algoritma	2
2.1. Baum-Welch algoritam	2
2.2. Viterbi algoritam	2
3. Analiza rezultata	3
4. Literatura	4

1. Uvod

Jedan od najtežih, a time i najistraživanijih, problema u području bioinformatike je problem poravnanja dviju sekvenci. Poravnanje je ključan korak u uspoređivanju i analizi DNA, RNA i proteinskih sekvenci te omogućuje uvid u zajedničke evolucijske korijene ili indikatore genetskih bolesti.

Ovaj rad bavi se implementacijom algoritma za poravnanje koji koristi skrivene Markovljeve modele (eng. Hidden Markov Models - HMM). Skriveni Markovljevi modeli su probabilistički modeli korišteni za predstavljanje stohastičkih procesa. Ovaj model sastoji se od više različitih stanja koja, u kontekstu modeliranja odnosa dvaju znakovnih nizova, mogu predstavljati stanja podudaranja, umetanja i brisanja. Vezama između tih stanja označene su vjerojatnosti prelaska iz jednog stanja u drugo ili ostanka u istom stanju. U ovom su radu korištena tri algoritma: Baum-Welch algoritam, Viterbijev algoritam te Needleman-Wunsch algoritam. Od navedenih algoritama, za algoritme Baum-Welch i Viterbi pisana je vlastita implementacija dok je algoritam Needleman-Wunsch preuzet iz javno dostupnog izvora te se koristi za procjenu kvalitete poravnanja kojeg dobijemo u našim rezultatima.

Drugo poglavlje rada bavi se detaljnijim opisom algoritama Baum-Welch i Viterbi te jednostavnim primjerom njihovog rada. Treće poglavlje bavi se analizom dobivenih rezultata te njihovom usporedbom s rezultatima dobivenima s pomoću algoritma Needleman-Wunsch.

2. Opis algoritma

2.1. Baum-Welch algoritam

2.2. Viterbi algoritam

```
if (patt[i] = t[v]){  
    Cv' = min({Cu/(u,v)eE}u{i-1})  
} else {  
    Cv' = 1 + min(Cv, min Cu/(u,v)eE)  
}
```

Listing 2.1: Ažuriranje vrijednosti Cv

3. Analiza rezultata

4. Literatura

- [1] Veli Makinen Mikko Rautiainen i Tobias Marschall. *Bit-parallel sequence-to-graph alignment*. 2019.
- [2] Gonzalo Navarro. *Improved approximate pattern matching on hypertex*. University of Chile, 1999.